

Ffurflen Flynyddol Cyngorau Tref a Chymuned yng Nghymru ar gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i Ben 31 Mawrth 2024

Datganiadau cyfrifyddu 2023-24 ar gyfer:

Enw'r corff:

Cyngor Cymuned Llanfrothen

	Diwedd y flwyddyn		Nodiadau ac arweiniad
	31 Mawrth 2023 (£)	31 Mawrth 2024 (£)	
<p>Datganiad o incwm a gwariant/derbyniadau a thaliadau</p>			
1. 1. Balansau a ddygwyd ymlaen	28,851	36,410	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddechrau'r flwyddyn fel y'u cofnodwyd yn y cofnodion ariannol. Rhaid iddo fod yn gyson â llinell 7 y flwyddyn flaenorol.
2. (+) Incwm o drethiant lleol/ardoll	9,300	10,300	Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd/derbyniadwy yn ystod y flwyddyn o drethiant lleol (praesept) neu ardoll/cyfraniad gan brif gyrff.
3. (+) Cyfanswm derbynebaw eraill	14,229	2,626	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn y symiau a gynhwysir yn llinell 2. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisol a refferiw.
4. (-) Costau staff	3,594	3,594	Cyfanswm gwariant neu daliadau a wnaed i bob gweithiwr cyflogedig ac ar ei ran. Dylech gynnwys cyflogau, lwfansau trethadwy, TWE ac Yswiriant Gwladol (cyflogeion a chyflogwyr), cyfraniadau pensiwn a chostau terfynu. Eithriwch adalu mân dreuliau.
5. (-) Llog ar fenthyciadau/ ad-daliadau cyfalaf	0	0	Cyfanswm gwariant neu daliadau cyfalaf a llog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar fenthycia allanol (os o gwbl).
6. (-) Cyfanswm taliadau eraill	12,376	11,969	Cyfanswm gwariant neu daliadau fel y'u cofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn costau staff (llinell 4) a llog ar fenthyciadau/ad-daliadau cyfalaf (llinell 5).
7. (=) Balansau yn cael eu cario ymlaen	36,410	33,773	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddo fod yn hafal i (1+2+3) - (4+5+6).
<p>Datganiad o falansau</p>			
8. (+) Dyledwyr	0	0	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Rhowch werth dyledion sy'n ddyledus i'r corff ar ddiwedd y flwyddyn.
9. (+) Cyfanswm arian a buddsoddiadau	36,410	33,773	Yr holl gyfrifon: Swm yr holl gyfrifon banc cyfredol ac adnau, daliadau arian parod a buddsoddiadau a ddelir ar 31 Mawrth. Rhaid i hyn gytuno â'r balans llyfr arian parod wedi'i gymodi yn unol â'r cymod banc.
10. (-) Credydwyr	0	0	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Rhowch werth yr arian sy'n ddyledus gan y corff (ac eithrio benthyca) ar ddiwedd y flwyddyn.
11. (=) Balansau yn cael eu cario ymlaen	36,410	33,773	Dylai cyfanswm balansau gydradd llinell 7 uchod: Rhowch gyfanswm (8 + 9-10).
12. Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	1,936	2,036	Gwerth cofrestr asedau a buddsoddiad yr holl asedau sefydlog ac unrhyw asedau hirdymor eraill a ddelir ar 31 Mawrth.
13. Cyfanswm benthyca	0	0	Y balans cyfalaf sy'n weddill ar 31 Mawrth o'r holl fenthyciadau gan drydydd partïon (gan gynnwys PWLB).

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Rydym yn cydnabod fel aelodau'r Cyngor ein cyfrifoldeb dros sicrhau bod system gadarn o reolaeth fewnol, gan gynnwys paratoi'r datganiadau cyfrifyddu. Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, mewn perthynas â'r datganiadau cyfrifeg ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, bod:

	Cytûn?		Mae 'YDW' yn golygu bod y Cyngor:	Cyf PG	
	le	Na*			
1. Rydym wedi rhoi trefniadau ar waith ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> rheolaeth ariannol effeithiol yn ystod y flwyddyn; a paratoi a chymeradwyo'r datganiadau cyfrifyddu. 	le		Mae'n pennu ei gyllideb yn briodol ac yn rheoli ei harian ac yn paratoi ac yn cymeradwyo ei ddatganiadau cyfrifyddu fel y'u rhagnodir gan y gyfraith.	6, 12	
2. Rydym wedi cynnal system ddigonol o reolaeth fewnol, gan gynnwys mesurau a gynlluniwyd i atal a chanfod twyll a llygredd, ac wedi adolygu ei effeithiolrwydd.	le		Gwneud trefniadau priodol a derbyn cyfrifoldeb am ddiogelu'r arian a'r adnoddau cyhoeddus wrth ei wefru.	6, 7	
3. Rydym wedi cymryd pob cam rhesymol i sicrhau ein hunain nad oes unrhyw faterion o ddiffyg cydymffurfio gwirioneddol neu bosibl â chyfreithiau, rheoliadau a chodau ymarfer a allai gael effaith ariannol sylweddol ar allu'r Cyngor cynnal ei fusnes neu ei gyllid.	le		Dim ond pethau y mae ganddo'r pŵer cyfreithiol i'w gwneud ac mae wedi cydymffurfio â chodau ymarfer a safonau yn y ffordd y mae wedi gwneud hynny.	6	
4. Rydym wedi rhoi cyfle priodol i arfer hawliau etholwyr yn unol â gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.	le		Wedi rhoi'r cyfle i bob person sydd â diddordeb archwilio cyfrifon y corff fel y nodir yn yr hysbysiad archwilio.	6, 23	
5. Rydym wedi cynnal asesiad o'r risgiau sy'n wynebu'r Cyngor a chymryd camau priodol i reoli'r risgiau hynny, gan gynnwys cyflwyno rheolaethau mewnol a/neu yswiriant allanol lle bo angen.	le		Ystyried y risgiau ariannol ac eraill y mae'n eu hwynebu wrth weithredu'r corff ac mae wedi delio â nhw'n iawn.	6, 9	
6. Rydym wedi cynnal system ddigonol ac effeithiol o archwilio'n fewnol o'r cofnodion cyfrifeg a'r systemau rheoli drwy gydol y flwyddyn ac wedi derbyn adroddiad gan yr archwilydd mewnol.	le		Wedi'i drefnu i berson cymwys, sy'n annibynnol ar y rheolaethau a'r gweithdrefnau ariannol, roi barn wrthrychol ynghylch a yw'r rhain yn diwallu anghenion y corff.	6, 8	
7. Rydym wedi ystyried a yw unrhyw ymgyfreitha, rhwymedigaethau neu ymrwymiadau, digwyddiadau neu drafodion, sy'n digwydd naill ai yn ystod neu ar ôl diwedd y flwyddyn, yn cael effaith ariannol ar y Cyngor a, lle bo'n briodol, wedi eu cynnwys ar y datganiadau cyfrifyddu.	le		Datgelu popeth y dylai ei gael am ei fusnes yn ystod y flwyddyn gan gynnwys digwyddiadau sy'n cael eu cynnal ar ôl diwedd y flwyddyn os yw'n berthnasol.	6	
8. Rydym wedi cymryd camau priodol ar yr holl faterion a godwyd mewn adroddiadau blaenorol o archwilio mewnol ac allanol.	le		Ystyried a chymryd camau priodol i fynd i'r afael â materion/gwendidau a ddygir i'w sylw gan yr archwilydd mewnol ac allanol.	6, 8, 23	
9. Cronfeydd ymddiriedolaeth – Mae'r Cyngor yn gweithredu fel unig ymddiriedolwr ar gyfer ac yn gyfrifol am reoli cronfa(au)/asedau'r ymddiriedolaeth. Rydym yn eithrio trafodion sy'n gysylltiedig â'r ymddiriedolaethau hyn o'r Datganiad Cyfrifyddu. Yn rhinwedd ein swydd fel ymddiriedolwr, rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldeb mewn perthynas ag atebolrwydd y gronfa(au) gan gynnwys adroddiadau ariannol ac, os oes angen, archwiliad annibynnol neu archwiliad.	le	Na	AM H	Wedi cyflawni ei holl gyfrifoldebau lle mae'n unig reolwr ymddiriedolwr ymddiriedolaeth neu ymddiriedolaethau lleol.	3, 6

* Rhowch esboniadau i'r archwilydd allanol ar ddalen ar wahân ar gyfer pob ymateb 'na' a roddir; a disgrifio pa gamau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodwyd.

Nodiadau datgelu ychwanegol*

Darperir y wybodaeth ganlynol i gynorthwyo'r darlennydd i ddeall y datganiad cyfrifeg a/neu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

1. Gwariant o dan Adran 137 Deddf Llywodraeth Leol 1972 a Deddf Llywodraeth Leol S2 2000

Mae adran 137(1) o Ddeddf 1972 yn caniatáu i'r Cyngor wario ar weithgareddau lle nad oes ganddo bwerau penodol eraill ar eu cyfer os yw'r Cyngor o'r farn bod y gwariant er budd yr ardal neu unrhyw ran ohoni, neu'r cyfan neu rai o'i thrigolion, ar yr amod bod y budd yn gymesur â'r gwariant. Mae adran 137(3) hefyd yn caniatáu i'r Cyngor ysgwyddo gwariant at ddibenion elusenol a dibenion eraill penodol. Yr uchafswm gwariant y gellir ei ysgwyddo o dan adran 137(1) a (3) ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24 oedd £9.93 yr etholwr.

Yn 2023-24, gwnaeth y Cyngor daliadau gwerth cyfanswm o £0 o dan adran 137. Mae'r taliadau hyn wedi'u cynnwys o fewn 'taliadau eraill' yn y Datganiad Cyfrifyddu.

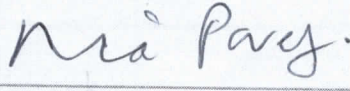
2.

3.

* Cynhwyswch yma unrhyw ddatgeliadau ychwanegol y mae'r Cyngor o'r farn eu bod yn angenrheidiol i gynorthwyo dealltwriaeth y darlennydd o'r datganiad cyfrifeg a/neu'r datganiad llywodraethu blynyddol.

Cyngor/Pwyllgor cymeradwyo ac ardystio

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau cyfrifeg a'r datganiad llywodraethu blynyddol yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (y Ddeddf) a Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Ardystiad gan RFO Rwy'n ardystio bod y datganiadau cyfrifeg a gynhwysir yn y Ffurflen Flynyddol hon yn cyflwyno sefyllfa ariannol y Cyngor 'i incwm a'i wariant, neu gyflwyno derbynebaw a thaliadau yn briodol, yn ôl y digwydd, am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024.	Cymeradwyaeth gan y Cyngor Rwy'n cadarnhau bod y datganiadau cyfrifeg hyn a'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'u cymeradwyo gan y Cyngor o dan funud: Cyf cofnodion: 9.3
Llofnod RFO: 	Llofnod y cadeirydd:
Enw: Huw Llwyd Rowlands	Enw: Nia Povey
Dyddiad: 24 Mchepi 2024	Dyddiad: 24/6/24

Adroddiad archwilio mewnol blynyddol i:

Enw'r corff:

Cyngor Cymuned Llanfrothen

Y Cyngor mae archwiliad mewnol, gweithredu'n annibynnol ac ar sail asesiad risg, wedi cynnwys cynnal asesiad dethol o gydymffurfiaid â gweithdrefnau a rheolaethau perthnasol y disgwyliir iddynt fod ar waith yn ystod y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024.

Mae'r archwiliad mewnol wedi'i gynnal yn unol â'r Cyngor anghenion a chynlluniaeth. Ar sail y canfyddiadau yn y meysydd a archwiliwyd, crynhoir casgliadau'r archwiliad mewnol yn y tabl hwn. Isod mae amcanion rheolaeth fewnol a'r casgliadau archwilio mewnol ynghylch a oedd yr amcanion rheoli canlynol yn cael eu cyflawni trwy gydol y flwyddyn ariannol i safon sy'n ddigonol i ddiwallu anghenion y Cyngor.

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (nid oes angen DS os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r corff)
	Ie	Na*	AMH	Ddim yn cynnwys*	
1. Mae llyfrau cyfrif priodol wedi cael eu cadw'n briodol drwy gydol y flwyddyn.	X				
2. Mae rheoliadau ariannol wedi'u bodloni, cafodd taliadau eu cefnogi gan anfonebau, cymeradwywyd gwariant a chyfrifwyd TAW yn briodol.	X				
3. Asesodd y corff y risgiau sylweddol i gyflawni ei amcanion ac adolygu digonolrwydd trefniadau i reoli'r rhain.	X				
4. Roedd y gofyniad praesept/ardoll / galw adnoddau blynyddol yn deillio o broses gyllidebol ddigonol, monitro cynnydd yn erbyn y gyllideb yn rheolaidd, ac roedd cronfeydd wrth gefn yn briodol.	X				
5. Derbyniwyd incwm disgwylidig yn llawn, yn seiliedig ar brisiau cywir, wedi'i gofnodi'n briodol a'i fancio'n brydlon, a chyfrifwyd TAW yn briodol.	X				
6. Cefnogwyd taliadau arian parod bach yn iawn gan dderbynebau, cymeradwywyd gwariant a chyfrifwyd TAW yn briodol.			X		
7. Talwyd cyflogau i gyflogaion a lwfansau i aelodau yn unol â chymeradwyaethau munud, a rhoddwyd gofynion TWE ac Yswiriant Gwladol ar waith yn briodol.	X				
8. Roedd cofrestrau asedau a buddsoddi yn gyflawn, yn gywir, ac yn cael eu cynnal a'u cadw'n iawn.	X				

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (nid oes angen DS os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r corff)
	le	Na*	AMH	Ddim yn cynnwys*	
9. Gwnaed cysoniadau cyfrif banc cyfnodol a diwedd blwyddyn yn briodol.	X				
10. Paratowyd cyfriflenni a baratowyd yn ystod y flwyddyn ar y sail gyfrifyddu gywir (derbynebaw a thaliadau/incwm a gwariant), y cytunwyd arnynt gyda'r llyfr arian, eu cefnogi gan lwybr archwilio digonol o gofnodion sylfaenol, a lle bo'n briodol, cofnodwyd dyledwyr a chredydwyr yn briodol.	X				
11. Cronfeydd ymddiriedolaeth (gan gynnwys ymddiriedolaethau elusennol). Y Cyngor wedi cyflawni ei gyfrifoldebau fel ymddiriedolwr.			X		

Ar gyfer unrhyw ardaloedd risg a nodwyd gan y Cyngor (rhestrwch unrhyw ardaloedd risg eraill isod neu ar daflenni ar wahân os oes angen) bod rheolaethau digonol yn bodoli:

	Cytûn?				Amlinelliad o'r gwaith a wnaed fel rhan o'r archwiliad mewnol (nid oes angen DS os cyflwynir adroddiad archwilio mewnol manwl i'r corff)
	le	Na*	AMH	Noddwyd**	
12.			Amh		
13.			Amh		
14.			Amh		

* Os mai 'na' yw'r ymateb, nodwch y goblygiadau a'r camau sy'n cael eu cymryd i fynd i'r afael ag unrhyw wendid mewn rheolaeth a nodwyd (ychwanegwch daflenni ar wahân os oes angen).

** Os na chynhwysir yr ymateb, nodwch pryd y gwnaed y gwaith archwilio mewnol diweddaraf yn y maes hwn a phryd y bwriedir gwneud y gwaith archwilio mewnol nesaf, neu os nad oes angen sylw, rhaid i archwiliad mewnol egluro pam lai.

[Mae fy nghanfyddiadau manwl a'm hargymhellion yr wyf yn tynnu sylw at sylw'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor wedi'u cynnwys yn fy adroddiad manwl i'r Cyngor/Bwrdd/Pwyllgor dyddiedig Mehefin 17, 2024.

Cadarnhad archwilio mewnol

Rwy'n cadarnhau nad ydw i, fel archwilydd mewnol y Cyngor, wedi bod yn rhan o rôl reoli neu weinyddol o fewn y corff (gan gynnwys parato'r cyfrifon), nac fel aelod o'r corff yn ystod blynyddoedd ariannol 2022-23 a 2023-24. Rwyf hefyd yn cadarnhau nad oes gwrthdaro buddiannau yn ymwneud â fy apwyntiad.

Enw'r person a gynhaliodd yr archwiliad mewnol: Avril Marie Evans

Llofnod y person a gynhaliodd yr archwiliad mewnol: A M Evans

Dyddiad: 17/06/2024